YHTEISÖJEN ENSIMMÄISEN OIKEUSASTEEN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (yhden tuomarin kokoonpano)

21 päivänä kesäkuuta 2000 *

Asiassa T-429/93,

Madeleine Amélie Le Goff, kotipaikka Plounevezel (Ranska),

Liliane Ropars, kotipaikka Rouziers-de-Touraine (Ranska),

Jacqueline Ropars, kotipaikka Gleize (Ranska),

Marie-Christine Ropars, kotipaikka Guerlesquin (Ranska),

Gisèle Ropars, kotipaikka Morlaix (Ranska),

Madeleine Ropars, kotipaikka Glomel (Ranska),

Louise Ropars, kotipaikka Saint Laurent-du-Maroni (Ranskan Guyana),

Joseph Ropars, kotipaikka Laniscat (Ranska),

Edmond Roparsin perillisinä, edustajinaan asianajajat C. Larzul ja F. Buffet, Rennes, ja sittemmin asianajaja A. Delanoé, Rennes, prosessiosoite Luxemburgissa asianajotoimisto A. May, 398 route d'Esch,

kantajina,

* Oikeudenkäyntikieli: ranska.

vastaan

Euroopan unionin neuvosto, asiamiehenään oikeudellisen yksikön virkamies A. M. Colaert, prosessiosoite Luxemburgissa c/o Euroopan investointipankin lakiasiainosaston ylijohtaja A. Morbilli, 100 boulevard Konrad Adenauer,

vastaajana,

jossa kantajat vaativat EY:n perustamissopimuksen 178 artiklan ja 215 artiklan toisen kohdan (joista on tullut EY 235 artikla ja EY 288 artiklan toinen kohta) nojalla korvausta Edmond Roparsille siitä aiheutuneesta vahingosta, että hän ei voinut myydä maitoa asetuksen (ETY) N:o 804/68 5 c artiklassa tarkoitetun maksun soveltamista maito- ja maitotuotealalla koskevista yleisistä säännöistä 31 päivänä maaliskuuta 1984 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 857/84 (EYVL L 90, s. 13), sellaisena kuin se on täydennettynä asetuksen N:o 804/68 5 c artiklassa tarkoitetun lisämaksun yksityiskohtaisista soveltamissäännöistä 16 päivänä toukokuuta 1984 annetulla komission asetuksella (ETY) N:o 1371/84 (EYVL L 132, s. 11), soveltamisen seurauksena,

EUROOPAN YHTEISÖJEN ENSIMMÄISEN OIKEUSASTEEN TUOMIOISTUIN (yhden tuomarin kokoonpano),

toimien kokoonpanossa: R. M. Moura Ramos,

kirjaaja: hallintovirkamies J. Palacio González,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä ja 28.1.2000 pidetyssä suullisessa käsittelyssä esitetyn,

on antanut seuraavan

tuomion

Asiaa koskevat säännökset

1 Havaittuaan, että yhteisössä tuotetaan liikaa maitoa, neuvosto antoi vuonna 1977 yhteisön maidontuotannon vähentämiseksi maidon ja maitotuotteiden kaupan pitämisestä luopumista ja lypsykarjan tuotannon muuttamista koskevasta palkkiojärjestelmästä 17 päivänä toukokuuta 1977 annetun asetuksen (ETY) N:o 1078/77 (EYVL L 131, s. 1). Siinä säädettiin palkkion tarjoamisesta tuottajille siitä, että he sitoutuivat luopumaan maidon kaupan pitämisestä tai muuttamaan lypsykarjatuotannon lihakarjatuotannoksi viiden vuoden ajaksi.

2 Ylituotanto jatkui vuonna 1983 huolimatta siitä, että useat tuottajat antoivat tällaisen sitoumuksen. Neuvosto antoi tämän vuoksi 31.3.1984 maito- ja maitotuotealan yhteisestä markkinajärjestelystä 27 päivänä kesäkuuta 1968 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 804/68 muuttamisesta neuvoston asetuksen (ETY) N:o 856/84 (EYVL L 148, s. 13). Viimeksi mainitulla asetuksella annetussa uudessa 5 c artiklassa otettiin käyttöön "lisämaksu", joka oli maksettava tuottajien toimittamasta, "viitemäärän" ylittävästä maidosta.

3 Asetuksen N:o 804/68 5 c artiklassa tarkoitetun maksun soveltamista maito- ja maitotuotealalla koskevista yleisistä säännöistä 31 päivänä maaliskuuta 1984 annetussa neuvoston asetuksessa (ETY) N:o 857/84 (EYVL L 90, s. 13) vahvistettiin jokaiselle tuottajalle viitemäärä viitevuoden eli kalenterivuoden 1981 kuluessa toimitetun maidon perusteella kuitenkin niin, että jäsenvaltiot saattoivat valita tämän vuoden sijasta kalenterivuoden 1982 tai 1983. Ranskan tasavalta valitsi viitevuodeksi viimeksi mainitun vuoden.

4 Eräiden tuottajien asetukseen N:o 1078/77 liittyvästi tekemät maidon kaupan pitämisestä luopumista koskevat sitoumukset kattoivat valitut viitevuodet. Koska nämä tuottajat eivät olleet tuottaneet maitoa näiden vuosien aikana, heille ei pystytty myöntämään viitemäärää eivätkä he siten voineet myydä ollenkaan maitoa maksamatta lisämaksua.

5 Yhteisöjen tuomioistuin totesi asiassa 120/86, Mulder (Kok. 1988, s. 2321; jäljempänä asiassa Mulder I annettu tuomio) ja asiassa 170/86, von Deetzen (Kok. 1988, s. 2355) 28.4.1988 antamissaan tuomioissa asetuksen N:o 857/84, sellaisena kuin se on täydennettynä asetuksen N:o 804/68 5 c artiklassa tarkoitetun lisämaksun yksityiskohtaisista soveltamissäännöistä 16 päivänä toukokuuta 1984 annetulla komission asetuksella (ETY) N:o 1371/84 (EYVL L 132, s. 11), luottamuksensuojan periaatteen loukkaamisen vuoksi pätemättömäksi.

6 Neuvosto antoi 20.3.1989 näiden tuomioiden täytäntöönpanemiseksi asetuksen N:o 857/84 muuttamisesta asetuksen (ETY) N:o 764/89 (EYVL L 84, s. 2). Tämän muutetun asetuksen nojalla annettiin niin sanottu "erityinen viitemäärä" (jota kutsutaan myös kiintiöksi) sellaisille tuottajille, jotka olivat antaneet sitoumuksen maidon kaupan pitämisestä luopumisesta.

7 Tämän erityisen viitemäärän saamiseksi vaadittiin useiden edellytysten täyttymistä. Yhteisöjen tuomioistuin totesi asiassa C-189/89, Spagl (Kok. 1990,

s. I-4539) ja asiassa C-217/89, Pastätter (Kok. 1990, s. I-4585) 11.12.1990 antamillaan tuomioilla tietyt näistä edellytyksistä pätemättömiksi.

8 Neuvosto antoi näiden tuomioiden jälkeen asetuksen N:o 857/84 muuttamisesta 13 päivänä kesäkuuta 1991 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 1639/91 (EYVL L 150, s. 35), josta pätemättömiksi katsotut edellytykset oli poistettu ja jossa kysymyksessä oleville tuottajille myönnettiin erityinen viitemäärä.

9 Yhteisöjen tuomioistuin totesi yhdistetyissä asioissa C-104/89 ja C-37/90, Mulder ym. vastaan neuvosto ja komissio, 19.5.1992 antamassaan tuomiossa (Kok. 1992, s. I-3061; jäljempänä asiassa Mulder II annettu tuomio) yhteisön olevan vastuussa vahingosta, joka tietyille maidontuottajille, jotka eivät voineet myydä maitoa asetuksen N:o 857/84 soveltamisen vuoksi, aiheutui siitä syystä, että he olivat antaneet asetuksessa N:o 1078/77 tarkoitettuja sitoumuksia.

10 Neuvosto ja komissio julkaisivat näiden tuomioiden jälkeen 5.8.1992 tiedonannon 92/C 198/04 (EYVL C 198, s. 4). Toimielimet kertasivat tiedonannossaan ensiksi asiassa Mulder II annetusta tuomiosta seuraavat seikat ja ilmoittivat sitten tälle tuomiolle täyden vaikutuksen antaakseen aikovansa antaa yksityiskohtaiset säännöt siitä, miten nämä korvaukset suoritetaan käytännössä kyseisille tuottajille. Toimielimet sitoutuivat näiden yksityiskohtaisten sääntöjen hyväksymiseen saakka olemaan vetoamatta ETY:n tuomioistuimen perussäännön 43 artiklassa tarkoitettuun vanhentumiseen kaikkien niiden tuottajien osalta, joilla on oikeus korvaukseen. Tämän sitoumuksen ehtona oli kuitenkin, että oikeus vahingonkorvaukseen ei ollut vielä vanhentunut tiedonannon julkaisemispäivänä tai silloin, kun tuottaja oli esittänyt sitä koskevan vaatimuksen jommallekummalle toimielimelle.

11 Neuvosto antoi 22.7.1993 tietyille maidon ja maitotuotteiden tuottajille, jotka eivät ole voineet tilapäisesti harjoittaa toimintaansa, tarjottavasta hyvityksestä asetuksen (ETY) N:o 2187/93 (EYVL L 196, s. 6). Asetuksessa säädetään kiinteän hyvitystarjouksen tekemisestä sellaisille tuottajille, joille on aiheutunut tie-

tyin edellytyksin asiassa Mulder II annetussa tuomiossa tarkoitettujen asetusten soveltamisen vuoksi vahinkoa.

Riidan perustana olevat tosiseikat

12 Kervézecissä (Ranska) maanviljelijänä toiminut Edmont Ropars sitoutui asetuksen N:o 1078/77 mukaisesti muuttamaan lypsykarjatuotantonsa lihakarjatuotannoksi. Sitoumuksen mukaan hän luopui tuottamasta maitoa neljän vuoden ajan 1.2.1980 alkaen.

13 Edmond Ropars jäi eläkkeelle 31.12.1983. Hänen puolisonsa, joka oli myös allekirjoittanut sitoumuksen, hoiti Edmond Roparsin sijasta tilaa 11.6.1986 saakka. Kyseisestä päivästä lähtien heidän vävynsä Carmes otti hoitaakseen tilanpidon, kunnes Edmond Ropars aloitti uudelleen 29.9.1987 tilanpidon kansallisen lain nojalla, jonka mukaisesti hän pystyi yhdistämään eläkkeellä olon ja taloudellisen toiminnan harjoittamisen.

14 Edmond Ropars teki 17.11.1987 Finistèren prefektille hakemuksen, jossa hän vaati myöntämään itselleen viitemäärän. Prefekti hylkäsi hakemuksen 27.11.1987 antamallaan päätöksellä sillä perusteella, että Ropars ei ollut tuottanut maitoa vuonna 1983.

15 Edmond Roparsin valituksen johdosta Tribunal administratif de Rennes (Ranska) kumosi 2.3.1989 hylkäyspäätöksen sillä perusteella, että yhteisöjen tuomioistuin oli todennut päätöksen perustana olevan yhteisön asetuksen pätemättömäksi.

16 Tämän tuomion perusteella Edmond Ropars pyysi 9.1.1990 Ranskan maatalousministeriä myöntämään hänelle viitemäärän ja korvaamaan hänelle aiheutuneen vahingon. Hakemus hylättiin implisiittisellä päätöksellä. Tribunal administratif de Rennes hylkäsi 28.4.1993 antamallaan tuomiolla päätöksestä tehdyt valitukset sillä perusteella, että Edmond Ropars oli eläkkeellä ja että hänellä ei siten ollut oikeutta kiintiöön; Conseil d'Etat (Ranska) hylkäsi 30.4.1997 antamallaan tuomiolla valitukset sillä perusteella, että prefektillä ja maatalousministerillä ei ollut toimivaltaa kiintiön myöntämiseen. Ranskan lainsäädännön mukaan ainoa toimivaltainen viranomainen oli Office national interprofessionnel du lait et de produits laitiers (jäljempänä Onilait).

17 Edmond Ropars lopetti maataloustoiminnan harjoittamisen 31.12.1991.

18 Onilait hylkäsi 26.1.1995 Edmond Roparsin hakemuksen, jossa hän oli vaatinut asetuksen N:o 2187/93 mukaista hyvitystä.

19 Edmond Ropars vaati 10.5.1997 edellä 16 kohdassa mainitun Conseil d'Etat'n päätöksen perusteella Onilait'ta myöntämään hänelle kiintiön.

20 Tämä hakemus hylättiin 11.9.1997 tehdyllä päätöksellä sillä perusteella, että kiintiö oli lakannut olemasta voimassa Carmesin luopuessa tilanpidosta vuonna 1987. Edmond Ropars valitti tästä päätöksestä Tribunal administratif de Rennesiin, joka ei ole vielä ratkaissut asiaa.

Asian käsittelyn vaiheet ja asianosaisten vaatimukset

21 Edmond Ropars nosti 27.6.1991 yhteisöjen tuomioistuimeen jättämällään kannekirjelmällä tämän kanteen. Asia merkittiin rekisteriin numerolla C-167/91.

22 Yhteisöjen tuomioistuin lykkäsi 14.9.1993 tekemällään päätöksellä oikeudenkäyntiä, kunnes yhdistetyissä asioissa C-104/89 (Mulder ym. v. neuvosto ja komissio) ja C-37/90 (Heinemann v. neuvosto ja komissio) on annettu lopullinen päätös.

23 Yhteisöjen tuomioistuin on siirtänyt asian yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimeen Euroopan yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen perustamisesta 24 päivänä lokakuuta 1988 tehdyn neuvoston päätöksen 88/591/EHTY, ETY, Euratom (EYVL L 319, s. 1), sellaisena kuin se on muutettuna 8.6.1993 tehdyllä neuvoston päätöksellä 93/350/Euratom, EHTY, ETY (EYVL L 144, s. 21), 3 artiklan mukaisesti 27.9.1993 antamallaan määräyksellä.

24 Yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa 30.9.1998 toimitetun epävirallisen asianosaisten kuulemisen jälkeen yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen laajennetun neljännen jaoston puheenjohtaja määräsi 10.2.1999 antamallaan määräyksellä, että kysymyksessä olevassa asiassa oikeudenkäyntiä jatketaan.

25 Asia siirrettiin kolmen tuomarin kokoonpanossa toimivan jaoston käsiteltäväksi 6.7.1999 tehdyllä päätöksellä.

26 Edmond Ropars kuoli 29.11.1998. Hänen puolisonsa ja seitsemän hänen lapsistaan ovat asianmukaisesti ilmoittaneet jatkavansa oikeudenkäyntiä kantajan perillisinä.

27 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin (neljäs jaosto) päätti esittelevän tuomarin kertomuksen perusteella aloittaa suullisen käsittelyn ilman edeltäviä asian selvittämistoimia ja pyysi kantajia vastaamaan kirjallisesti tiettyihin kysymyksiin.

28 Neljäs jaosto siirsi asian ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen työjärjestyksen 14 artiklan 2 kohdan ja 51 artiklan perusteella tuomari Moura Ramosille yhden tuomarin kokoonpanossa tapahtuvaa asian käsittelyä varten.

29 Asianosaisten lausumat ja vastaukset ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen esittämiin suullisiin kysymyksiin kuultiin 28.1.2000 pidetyssä istunnossa.

30 Kantajat vaativat, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin

— velvoittaa yhteisön maksamaan heille vahingonkorvauksena 461 949,60 Ranskan frangia (FRF) 8 prosentin vuotuisine korkoineen kanteen nostamisesta lukien ja maksamaan myytyjen maatalousmaiden arvonvähennyksenä 180 000 FRF

— velvoittaa vastaajan vastaamaan kaikista oikeudenkäyntikuluista ja maksamaan heille korvattavina oikeudenkäyntikuluina 40 000 FRF ja

— lykkäämään asian ratkaisemista, kunnes Tribunal administratif de Rennes on antanut päätöksensä Onilait'n 11.9.1997 tekemästä päätöksestä tehdystä valituksesta.

31 Neuvosto vaatii, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin

— hylkää kanteen ja

— velvoittaa kantajat korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

Asian ratkaisemisen lykkäämistä koskeva vaatimus

32 Koska Tribunal administratif de Rennesin päätös voi vaikuttaa ainoastaan sen vahingon määrään, jonka kantajat väittävät kärsineensä, eikä se vaikuta yhteisön vastuuseen, asian ratkaisemisen lykkäämiseksi tehty vaatimus on hylättävä.

Asiakysymys

Asianosaisten väitteet ja niiden perustelut

33 Kantajat väittävät, että Edmond Roparsille on aiheutunut vahinkoa siksi, että hänelle ei myönnetty viitemäärää yhteisöjen tuomioistuimen asiassa Mulder I annetussa tuomiossa pätemättömäksi toteaman asetuksen N:o 857/84 soveltamisen seurauksena. Yhteisöjen tuomioistuin totesi myös vielä asiassa Mulder II antamassaan tuomiossa, että asetuksella loukataan sellaisten maidontuottajien perusteltua luottamusta, jotka olivat sitoutuneet luopumaan maidon kaupan pitämisestä tai muuttamaan lypsykarjatuotannon lihakarjatuotannoksi ja jotka aikoivat aloittaa näiden sitoumusten voimassaolon päätyttyä maidontuotannon

uudelleen. Neuvosto oli tällaisessa tilanteessa vastuussa näin aiheutettujen vahinkojen korvaamisesta.

34 Kantajien mukaan Edmond Ropars täytti asiassa Mulder II annetun tuomion sanamuodon mukaisesti vahingonkorvauksen saamiseksi vaadittavat edellytykset. Asiassa oli heidän mukaansa kiistatonta, että Ropars on noudattanut täysin lypsykarjatuotannon lihakarjatuotannoksi muuttamisesta antamaansa sitoumusta ja että hän on sen jälkeen maataloustoimintaa vielä harjoittaessaan nimenomaisesti osoittanut halunneensa aloittaa maidontuotannon uudelleen sillä, että hän oli jättänyt 17.11.1987 Finistèren prefektille kiintiön myöntämistä koskevan hakemuksen.

35 He toteavat, että vaikka Edmond Ropars oli jäänyt eläkkeelle ennen sitoumuksen voimassaolon päättymistä, hänen vaimonsa oli jatkanut tilanpitoa hänen seuraajanaan ja koska Edmond Roparsin vaimo oli myös allekirjoittanut sitoumuksen, tilaa ei ollut luovutettu.

36 Kantajat katsovat, että Edmond Roparsille on aiheutunut kahdenlaista vahinkoa. Ensinnäkin hänelle on aiheutunut vahinkoa siitä syystä, ettei hän voinut tuottaa maitoa enää sinä aikana, kun hän harjoitti maataloutta eli 31.12.1991 saakka. Toiseksi hänelle on aiheutunut vahinkoa hänen maatalousmaidensa arvonvähennyksestä, joka johtui siitä, että hän ei voinut saada viitemäärää. He korostavat, että Edmond Ropars oli vuonna 1985 myynyt 12 hehtaaria 53,09 aaria 120 000 FRF:lla, vaikka sen kokoisen maa-alueen arvoksi oli aikaisemmin arvioitu 180 000 FRF.

37 Kantajat kiistävät vielä, että heidän vaatimuksensa olisi vanhentunut, koska Edmond Ropars oli keskeyttänyt vanhentumisen kanteen nostamisella.

38 Kantajat esittivät ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen kirjallisiin kysymyksiin antamissaan vastauksissa, ettei Edmont Ropars ollut tosiasiassa koskaan lakannut työskentelemästä tilallaan ja että hän oli aina ollut Kervézecin maatilan tosiasiallinen tilanpitäjä.

39 Neuvosto väittää ensinnäkin, että kantajien vaatimus ei ole perusteltu, ja toiseksi, että se on suurelta osin vanhentunut, ja kolmanneksi, että sen vahingon määrä, jonka kantajat väittävät kärsineensä, on liian suuri.

Yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen arviointi asiasta

40 Yhteisö on EY:n perustamissopimuksen 215 artiklan toisessa kohdassa (josta on tullut EY 288 artiklan toinen kohta) tarkoitetun sopimussuhteen ulkopuolisen vastuun perusteella vastuussa toimielinten aiheuttamista vahingoista ainoastaan, jos kaikki seuraavat edellytykset täyttyvät: toimielinten toiminta on ollut lainvastaista, vahinko on tosiasiallisesti syntynyt ja lainvastaisen toiminnan ja aiheutuneeksi väitetyn vahingon välillä on syy-yhteys (yhdistetyt asiat 197/80—200/80, 243/80, 245/80 ja 247/80, Ludwigshafener Walzmühle ym. v. neuvosto ja komissio, tuomio 17.12.1981, Kok. 1981, s. 3211, 18 kohta ja yhdistetyt asiat T-481/93 ja T-484/93, Exporteurs in Levende Varkens ym. v. komissio, tuomio 13.12.1995, Kok. 1995, s. II-2941, 80 kohta).

41 Niiden tuottajien aseman osalta, jotka ovat antaneet sitoumuksen maidon kaupan pitämisestä luopumisesta, on todettava, että yhteisön vahingonkorvausvastuu on syntynyt jokaista sellaista tuottajaa kohtaan, jolle on aiheutunut korvattavissa olevaa vahinkoa siitä, että hän ei ole voinut toimittaa maitoa asetuksen N:o 857/84 soveltamisen vuoksi (asiassa Mulder II annetun tuomion 22 kohta).

42 Tämä vastuu perustuu siihen, että niiden tuottajien, joita on yhteisön toimenpiteellä kannustettu yleisen edun vuoksi ja palkkiota vastaan keskeyttämään maidon myynti tietyksi rajalliseksi ajanjaksoksi, perusteltua luottamusta maidon kaupan pitämisestä luopumisesta antamansa sitoumuksen väliaikaisuuteen on loukattu (asiassa Mulder I annetun tuomion 24 kohta ja em. asia von Deetzen, tuomion 13 kohta). Luottamuksensuojan periaate ei kuitenkaan estä sitä, että tuottajalle asetetaan lisämaksujärjestelmän kaltaisella järjestelmällä rajoituksia sen vuoksi, että hän ei ole myynyt maitoa tiettynä ajanjaksona ennen kyseisen järjestelmän voimaantuloa syistä, jotka eivät liity hänen sitoumukseensa maidon kaupan pitämisestä luopumisesta (asia T-1/96, Böcker-Lensing ja Schulze-Beiering v. neuvosto ja komissio, tuomio 13.1.1999, Kok. 1999, s. II-1, 41 kohta).

43 Kantajat vetoavat siihen, että heille oli lainvastaisesti jätetty myöntämättä viitemäärä 1.4.1984 ja 31.12.1991 väliselle ajalle ja että tämä johtui asetuksen N:o 857/84 soveltamisesta. Siten tällä toimenpiteellä petettiin Edmond Roparsin toiveet voida aloittaa uudelleen maidontuotanto maidontuotannon muuttamista koskevan ajanjakson päätyttyä.

44 Nyt esillä olevassa asiassa on syytä tutkia aluksi, onko kantajien väitteet, joihin he perustavat vahingonkorvausvaatimuksensa, näytetty toteen erityisesti siltä osin kuin kyse on siitä, ovatko toimielimet toimineet lainvastaisesti, ja siitä, onko vahinko tosiasiallisesti syntynyt.

45 Tältä osin on todettava, että vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan ensi sijassa sen asianosaisen, joka vaatii yhteisöltä vahingonkorvausta, tehtävänä on esittää riittävät todisteet siitä, että vahinko, johon hän vetoaa, on aiheutunut, ja näyttää toteen vahingon laajuus sekä se, että tämän vahingon ja yhteisön toimielinten

moitittavan menettelyn välillä on syy-yhteys (ks. esim. asia C-401/96 P, Somaco v. komissio, tuomio 7.5.1998, Kok. 1998, s. I-2587, 71 kohta).

46 Vaikka katsottaisiinkin, että Edmond Ropars ei tosiasiassa olisi missään vaiheessa luopunut tilastaan 31.12.1983 tapahtuneen eläkkeellejäämisensä jälkeen ja että hän olisi jatkanut maatalouden harjoittamista tämän päivän jälkeen, kantajien on tällöinkin esitettävä näyttö siitä, että Edmond Ropars aikoi tuottaa maitoa maidontuotannon muuttamista koskevan ajanjakson päätyttyä.

47 Asiakirjoista käy ilmi, että Edmond Ropars ei ole aloittanut maidontuotantoa uudelleen hänen sitoumuksensa voimassaolon päätyttyä 1.2.1984 siitä huolimatta, että asetus N:o 857/84 tuli voimaan vasta 1.4.1984. Edelleen on kiistatonta, että hän on hakenut viitemäärää vasta 17.11.1987. Myöskään ei ole näytetty, että Edmond Ropars olisi ryhtynyt mihinkään sellaisiin toimenpiteisiin, joiden perusteella voitaisiin päätellä hänen aikoneen aloittaa maidontuotanto uudelleen maidontuotannon muuttamista koskevan ajanjakson päätyttyä.

48 Tällaisessa tilanteessa kantajat eivät voi perustellusti väittää, että Edmond Roparsilla olisi ollut sellainen perusteltu luottamus mahdollisuuteen aloittaa maidontuotanto uudelleen, mikä sitten olisi petetty kysymyksessä olevalla yhteisön lainsäädännöllä.

49 Vaikka on totta, että Edmond Ropars on osoittanut aikomuksensa tuottaa maitoa vuonna 1987, silloin kun hän jätti viitemäärähakemuksen, hän ei voinut perustellusti luottaa siihen, että hän voi aloittaa maidontuotannon uudelleen milloin tahansa tulevaisuudessa. Talouden toimijat eivät nimittäin voi yhteisten markkinajärjestelyiden alalla, kun näiden järjestelyjen tavoitteena on jatkuva sopeutuminen muuttuviin taloudellisiin tilanteisiin, perustaa perusteltua luottamustaan siihen, etteivät markkinapolitiikan tai rakennepolitiikan alaan kuuluvista säännöistä mahdollisesti johtuvat rajoitukset koskisi niitä (ks. yhdistetyt asiat 424/85 ja 425/85, Frico, tuomio 17.6.1987, Kok. 1987, s. 2755, 33 kohta; asiassa Mulder I annetun tuomion 23 kohta; em. asia von Deetzen, tuomion 12 kohta ja

em. asia Böcker-Lensing ja Schulze-Beiering v. neuvosto ja komissio, tuomion 47 kohta).

50 Edellä esitetystä seuraa, ettei yhteisö ole vahingonkorvausvastuussa Edmond Roparsia kohtaan sen vuoksi, että hänen asiassaan on sovellettu asetusta N:o 857/84, eikä ole tarpeen tutkia, täyttyisivätkö muut sellaista vastuuta koskevat edellytykset.

51 Vanhentumista koskevaa kysymystä ei myöskään ole tarpeen tutkia.

52 Kaikesta edellä olevasta seuraa, että kanne on hylättävä.

Oikeudenkäyntikulut

53 Yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen työjärjestyksen 87 artiklan 2 kohdan mukaan asianosainen, joka häviää asian, velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut, jos vastapuoli on sitä vaatinut. Koska kantajat ovat hävinneet asian ja koska neuvosto on vaatinut oikeudenkäyntikulujensa korvaamista, kantajat on velvoitettava korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

Näillä perusteilla

YHTEISÖJEN ENSIMMÄISEN OIKEUSASTEEN TUOMIOISTUIN
(yhden tuomarin kokoonpano)

on antanut seuraavan tuomiolauselman:

1) **Asian ratkaisemisen lykkäämistä koskeva vaatimus hylätään.**

2) **Kanne hylätään.**

3) **Kantajat velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut.**

Julistettiin Luxemburgissa 21 päivänä kesäkuuta 2000.

H. Jung — kirjaaja

R. M. Moura Ramos — tuomari